

БАҲОРИЙ АЙЁМИНГ МУБОРАК БЎЛСИН, МЕНИНГ ЎЗБЕКИСТОН — ДИЛБАР ВАТАНИМ!

Ўзбекистон - келажаги буюк давлат

Халқлик Сўзи

1991 йил 1 январдан
чиқа бошлаган

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

19 МАРТ ШАНБА № 55 (803).
Сотувада арқан нарҳда. 1994 йил.

СУРАТДА: сессия пайти.

БУХОРО ВИЛОЯТИ СЕССИЯСИ

18 март куни халқ депутатлари Бухоро вилоят кенгашининг сессияси бўлди. Унда ташкилий масала кўрилди. Д. Едгоров пенсияга чиқиши муносабати билан аризасига кўра вилоят ҳокими вазифасидан овоз этилди.

Ўзбекистон Президенти

Ислом Каримовнинг тавсиясига биноан Бухоро вилоят ҳокимининг биринчи ўринбосари бўлиб ишлаб келаятган М. Раҳмонов вилоят ҳокими этиб тасдиқланди.

А. ЗУФАРОВ тасвири.

Президент Ислом Каримов сессияда нутқ сўзлади.

Сессияда Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков қатнашди.

(ҒаА).

УЛУҒ АЙЁМ МУБОРАК БЎЛСИН, АЗИЗ ДЎСТЛАР!

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚИГА НАВРЎ ТАБРИГИ

Азиз ватандошларим!
Она табият инъом этган гўзал баҳор айёми — Наврўз умумхалқ байрами билан сизларни чин қалбимдан муборакбод этаман!

Шубҳа йўқки, инсон қайси миллату динга, қайси халқу элатга мансуб бўлмасин, у авваломбор табият фарзандидир. Асрлар мобайнида Шарқ халқлари, қўладан, бизнинг ота-болаларимиз ҳам ушбу гўзал ва фаровон кунин байрам қилиб келганлар. Аммо юртимиз мустақилликка эришгандан бери бу байрам ўзгача теран мазмун касб этиб бораётгани кўзгачилик дор.

Наврўз — йил боши, юрtdошларнинг дил нэхори

фасли. Бу айёмда гина-қудрат ва араб унутлади, халқлар, инсонлар муросага келди, аҳлилик, бирдамлик, меҳрибонлик қарор топади. Биз аждодлар жасоратидан руҳланиб, бебаҳо маданий-маънавий меросдан куч олиб, гайрат-шижоат ва сабр-тоқат билан меҳнат қилиб, ушбу мураккаб ва шарафли тарихий жарайда — янги давлат барпо этиш йўлида ўз қалбимизни, тафаккуримизни, руҳий дунёимизни намоян этаятган халқимиз.

Мамлакатимиздаги тинчлик-осойишталик халқимизнинг улуг руҳий гўзаллиги ҳамда маънавий намолиги белгисидир. Бугунги интилиш ва уринишлари-

мизнинг ҳаммаси ойдin келажакимизни белгилайдиган ишлардир. Ишонч билан айтманки, бундан буён ҳам келадиган Наврўзлар халқимизга, жонажон, бетакрор она юртимизга зафарлар келтирғай, моддий ва маънавий фаровонлик инъом этғай!

Наврўз айёмида Оллоҳ таолодан нуруний отахон ва онахонларимизга сиҳат-саломатлик, катта умид ва ишонч билан ҳаятга кирайтган навқирон ёшларимизга гайрат ва шижоат, элимизга тинчлик-фаровонлик ато этишини сурайман.

Шу улуг айём арафасида халқимиз дилидаги эзуниятлар, энг пок маъсад ва муддаолар амалга ошсин.

эл-юртимиз тинч ва обод бўлсин. Наврўзнинг хуш кайфияти, ҳаётбахш нурунлигини ва умрингизни мунаваар этсин. Ҳар бирингизнинг насб-корингизга, рўзгорингизга, умрингизга барака берсин.

И. Каримов

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ РЕСПУБЛИКА ФАОЛЛАРИДАН БИР ГУРУҲИНИ «СОҒЛОМ АВЛОД УЧУН» ОРДЕНИ БИЛАН ТАҚДИРЛАШ ТЎҒРИСИДА

Еш авлодини Ўзбекистон Республикасига ҳар томонлама садоқат ва ундan фахрланишдек олий туйғуларни тарбиялашда, оналик ва болаликни муҳофаза қилишда, жисмонан ва ахлоқан соғлом авлодни камол топтиришда давлат ва халқ олдидаги катта хизматлари учун қуйидагилар мукофотлансин:

1 даражали «Соғлом авлод учун» ордени билан: **Алимажумов Орифхон** — Янқасарой тумани «Янқасарой 1» маҳалла фуқаролар йиғини раиси, Тошкент шаҳри

Амирова Ҳалима — Сурхондарё вилояти кўп соҳали болалар шифохонасининг ҳамшираси

Остонова Милоҳат Узоқовна — Шаҳрисабз шаҳар марказий шифохонаси Умирлар шифохонасининг мудри. Қашқадарё вилояти

Жўраев Аввал — Бугун дунё соғлиқни сақлаш ташкилоти (БССТ) Европа регионал бюросининг директори

Иромова Гулсара Усмонова — Тўрақўрғон тумани марказий шифохонаси туғруқхона бўлимининг акушер-гинеколог, Наманган вилояти

Иномова Светлана Турдубоевна — Андикон вилояти 1-кўп соҳали болалар шифохонасининг бош шифокори

Мирзажумамедов Маннаф Тамагович — II-Тошкент давлат тиббиёт институтининг болалар касалликлари кафедраси мудри

Наймушгина Людмила Викторовна — Жиззах вилояти оналик ва болаликни

муҳофаза қилиш маркази туғруқхона бўлимининг катта акушеркаси

Нимолова Рохила — Фарғона шаҳар 27-урта мактабининг ўқитувчиси

Савельева Ирина Алексеевна — республика болалар асаб касалликлари шифохонаси бош шифокори, «Соғлом авлод учун» наамгармаси бошқаруви аъзоси

Тагайинова Дамехон Мирзабоевна — Чимбой тумани марказий шифохона туғруқхона бўлимининг мудри, Қорақалпоғистон Республикаси

Темуров Шукурсалим — республика «Маҳалла» хайрия жамғармаси расиси

Урмубоева Мавлуда Юнусовна — Оҳангарон шаҳар марказий шифохонасининг бош акушер-гинеколог, Тошкент вилояти

Федорова Нина Павловна — Навбахор тумани марказий шифохонасининг акушер-гинеколог, Навоий вилояти

Хонназаров Сапар — Ҳаттоқ тумани нафақахўр, Нарпай тумани фахрийлар кенгаши аъзоси, Самарқанд вилояти

Хлебушкينا Антонина Павловна — 22-болалар уйининг директори, «Соғлом авлод учун» жамғармаси бошқаруви аъзоси, Тошкент шаҳри

Эпохтурева Сора — актёр, нафақахўр, Тошкент шаҳри

Цой Лилия Инокентьевна — Хоразм вилояти болалар шифохонаси асаб касалликлари бўлимининг мудри

(Давоми 4-бетда).

СОХТА ДАЪВОЛАРГА УЧМАЙЛИК

ТОШКЕНТ ШАҲАР МИРОВОД ТУМАНИ
ОҚСОҚОЛЛАРИНИНГ РЕСПУБЛИКА
ФУҚАРОЛАРИГА МУРОЖААТИ

Азиз дўстлар!

Мухтарам юрtdошлар!

Донолар умр кечиринч томоша ҳам, байрам ҳам эмас, бениҳоя мушкул бир машғулотдир, деб бежиз айтмаган. Умрининг ҳар бир лаҳзасига ибратли ва фойдали мазмун бахш эта олган одамгина бахтлидир.

Ўзбекистон — кўп миллатли мамлакат. Унда барча халқлар эмин-эркин яшамокда, дини, маданиятини камол топтирмоқда. Хусусан, бу йил буддага эътиқод қилувчилар янги йилни ўз тақвимларига кўра байрам қилди. Христианлар пасхага тайёрланмоқда. Мусулмонлар Рамазон ойининг 30 кунлиги рўзасини адо этиб, йиди Рамазонни кенг нишонлади. Энди ҳаммамиз эзулик ва баҳор айёми — Наврўзни кутиб олиш тараддуидамиз. Шунинг ўзбек мамлакатимиздаги тинчлик-осойишталик республикадаги барча халқлар манфаатига мос эганидан далолат беради.

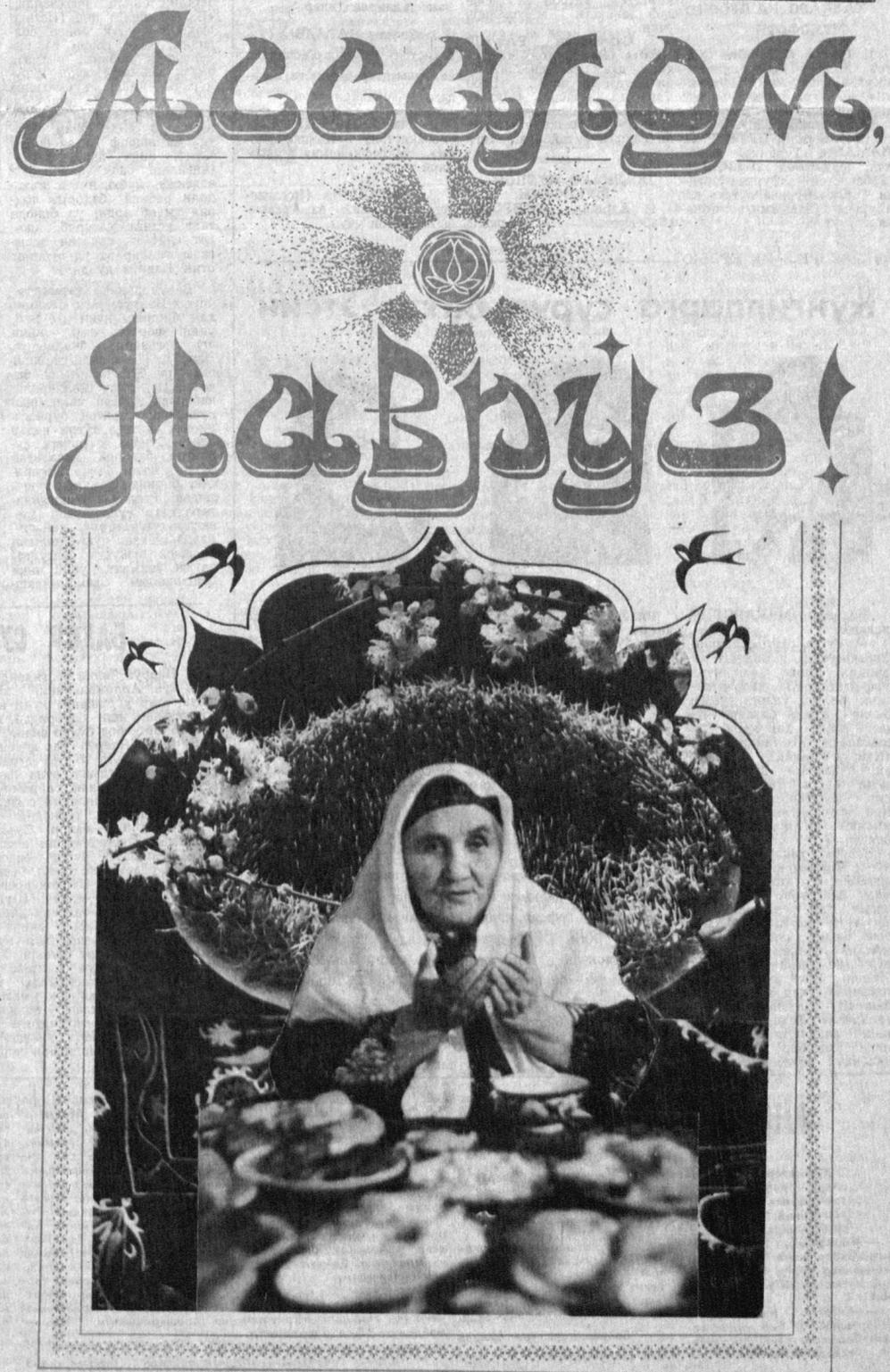
Якши гап билан бир-бировга далла бўлиш хайрли иш. Таассуфки, баъзан қайландир эшитилиб қолаётган бегона овозлар таъбимизни хира қилади. Чамаси, ҳаётимиздаги умумий муроса, бир-бировни тушуниш, ҳамдарду ҳамнафаслик кимларгадир хуш келмаётган кўринади. Ишончимиз комилки,

ҳақиқий юрт ўғлонлари Ватанга ёмонлик соғинмайди. Аммо «муҳолифат» деб аталмиш бир гуруҳ — аниқ иқтисодий ва ижтимоий дастури бўлмаган, давлат ишларидан мутлақо беҳабар кимсалар ҳукумат фаолиятини танқид қилмоқда. Мушкул вазиятнинг мушкул муаммоларига мужмал ва суист жавоб бериш ила ҳақлилик даъво қилиш осон, албатта! Аммо шунинг билан мурод ҳосил бўлармикан?

Биз, республикамиз фуқароларига муурожаат қиламиз: шундай масъулятли дамларда ақд-заковатимизни ишга солиб, Наврўзнинг хайрли анъаналарига амал қилиб, янада тотув ва ҳамжиҳат бўлайлик, сохта даъволарга учмайлик.

Шу азиз Ватан, шу муборак замин, аждодлар ва авлодлар ҳақи-ҳурмати, тинчлик ва осойишталикни сақлайлик!

Ж. Ортиқов, «Олтинқул» маҳалла оқсоқоли; **С. Қосимов**, Шароф Рашидов номидаги маҳалла оқсоқоли; **А. Турабоев**, «Варотхўжаев» маҳалла хотини; **Т. Солиқов**, «Файзобод» маҳалла оқсоқоли; **М. Усмонов**, «Байналминнал» маҳалла оқсоқоли; **А. Раҳимов**, «Навбахор» маҳалла оқсоқоли; **Ш. Иброҳимов**, «Толари» маҳалла оқсоқоли.

Рассом Аббор ОРНПОВ.

ЮКСАК МУКОФОТЛАР ТОПШИРИЛДИ

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасида адабиёт, санъат ва архитектура соҳасидаги 1994 йилги Алишер Навоий номидаги давлат мукофотларини топшириш маросими бўлди.

Республика Бош вазири А. Муталов маросимни очиб, бундай деди: — Маданиятимизнинг бир вакилларида Алишер

Навоий номидаги Ўзбекистон Республикаси давлат мукофотининг ёрлиқ ва нишонини топшириш маданий ҳаётимиздаги катта воқеадир. Наврўз байрами арафасида сизларга, аввало, Президентимиз Ислом Каримовнинг самимий кутловини етказишга руҳсат этгайсиз. Президентимизнинг Фармонида биноан ўзбек

ижодкорлари билан бирга Россия Федерациясининг фуқароси Евгений Розанов ва Туркия Республикаси фуқароси Аҳсан Ботур ҳам 1994 йилги Алишер Навоий номидаги мукофотга сазовор бўлди. Бу — санъат ва адабиётимизнинг нафақат Ўзбекистондаги, балки бутун дунёдаги мухлисларини беҳад қувонтирди.

Республика Бош вазири А. Муталов мукофот соҳибларига олий мукофотнинг диплом ва нишонини топширди.

А. Орипов, Е. Розанов, Шароф Рашидовнинг қизин С. Рашидова ушбу юксак мукофот учун республика Президентига, ҳукуматга миннатдорлик ихор этди.

Мукофотларни топшириш маросимда Президентнинг Давлат маслаҳатчиси Х. Жўраев, Бош вазир ўринбосари М. Қорабоев, шунингден, Россия Федерациясининг Ўзбекистондаги фавқулодда ва мухтор элчиси Вулдон Чўтур иштирок этди.

(ҒаА).

Ушунга келишимиз, кунти бери бизга!

Бир сира ўйларим ошуфта чинди:
Наврў? Неки қадим? Қадимсан ундаи.
Ўлмасан, сулмасан, ҳайратим шудди,
Турбман қаршида безабон бўлди.
Замонлар ордидан кечди кўп замон,
Ўл таваллуд кунинг Аллоҳга аён.
Бизга етди келдинг ривоят, дoston —
Кўзугларн узра намоён бўлди.
Ибтидои боринг иттиҳоси бор —
Тиркиликда ачинг инсолар бисёр.
Наврў! Сен келарсан тақорор ва тақорор
Кечигдай сулу, навзуюн бўлди.
Сени йўқ қилдиққа қаслар кўп бўлди,
Ташларин қайратан қаслар кўп бўлди.
Тен эса омонсан — ҳақиқат шудлар,
Ҳайт кураганига зўр иппон бўлди.
Эй, Наврў, одамат хайли ажаби!
Не сунғий байрамлар тошди ўйлаб.
Бари калта қайди, қашаб-қожираб,
Тўқиди пойнига бархотсан бўлди.
Сенинг-чи? Кўлингга илҳамиз, ташна!
Келсанг, нафасиндан кекса Шарқ яшар.
Сумалалар қайнаб, пинади ошлар...
Кутар Туронзамини садқа жон бўлди.
Асрларга беиз эмасан ҳамдам,
Энг азуғ ушдилар — бари сенда жам!
Эзгулик ўлмагй — ўлмасан сен ҳам!
Турбиди кўнгилга шу аён бўлди.
Чекни одаматдан аловат, қасо!
Вор бул, Наврўни руҳ! Ҳайта асо!
Заминга ободлик бўлсин ҳамнафас!
Бизга эса яшар — бир деҳқон бўлди!
Милли САФАР.

Фанимиз заҳматкашлари

Олқиш олган аллома

Одатда, илм аҳлларидан би-
рортасини фалон ёшга қириб-
ди, дейишди, кўз ўнгимизда
пешонасини қат-қат аксин қоп-
лабди, қанчалар йўғон тар-
диди, кўзойнақ кўндирган
бошида бир тутамгина қордек
оппоқ сой товланиб турган
муррий мўйсафид гавадана-
ди. Юбилей баҳонисинда газе-
та саҳифаларида чоп этилган
мақола ёнида мўйсафига
жилмайиб турган фаршатили
чехраларига эҳтиром билан
тиктиларимиз, уларга бўлган
меҳримиз аням товланиб
кетди...
Кимгаер олим Карим Ах-
медовни ҳам, сиртдан ана шун-
дай тасаввур этганим. Бунинг
учун у кишида барча сифат-
лар мавқуд эди — фан док-
тори, академик, Беруний ки-
мидаги Давлат мукофоти со-
ҳиб, юзлаб шоғирлар етти-
тирган, кўп йиллар бир қанча
олий илм даргоҳларига ра-
барлик қилган, уруш қатнаш-
чиси... Энг муҳими, олим ақни-
гинада саксон ёшга тўлган
экан.
Домла ҳайратимнинг бо-
сини ағлагандек, салом-алик-
дан сўнг, ўзлари шу хусусда
гап бошлаб қолдилар.
— Ҳе, ҳақ-паш дегунча сак-
сонни ҳам уриб қўйибмиз. Ле-
кин гоҳида ўзим ҳам бунга
ишонмай қоларам. Кўрагилар
сира шу ёшга қирган, деб ўй-
лашарди. Мен уларга, «ёш-
лар билан ишлагандан кейин,
нафкат кўнгил, ҳатто одам-
нинг ўзи ҳам нақронлигини
ча қолар экан, дед ҳазил би-
лач қиларам.
Домла билан гурунгимиз
жуда соз тудди. У кишининг
шингагина хонасида ўтирар-
кимиз (қозир Тошкент ки-
мётехнология институтида ректор
маслаҳатчиси вазифасида иш-
лапти), Карим ака ки-
мидаги таълим ва таълим
ҳақида тўқилгани ҳаққа қил-
ди. Гарчи, мен унинг кўп
галларининг мағзини қақ ол-
масам-да, лекин олим рес-
публикамизда ки-
мётехнология
қўшганинига улан ҳисса
қўшганини сезиб турардим.
Уттиз иккинчи йили Ўрта
Осиё Давлат университетини
(қозирги Тошкент Давлат до-

ФАРҒОНА БОҒИ

Уттан йили бутун муслмо-
мон олами ҳазрат Баҳоуд-
дин Нақшбанд таваллудин-
нинг 675 йиллигини жуда
катта тантана билан иш-
шонилди. Бутун дунёдан
таъриқ буюрган меҳмонлар
таъриқ оламнинг йирк
намоладиси Нақшбанднинг
она юрти Бухорога ташриф
буориб Ҳазратнинг мақбара
меҳмуи очилишида иштирок
этишган эди.
Ана шу тантаналарда қат-
нашган фарғоналиклар мақ-
бара меҳмуи ёнида алоҳида
боғ бунёд этишни диллари-
га тугиб қўйишган эди. Шу
йилнинг эрта баҳорида Нав-
рў арасида фарғоналиклар
ферғоналиклар ана шу хайрли
ишларни амалга ошириш
учун Бухоро шариғи Баҳо-
уддин Нақшбанд мақбарала-
ри жойлашган муқаддас ер-
га ташриф буордилар. Улар
ўзлари билан бирга Фарғо-
нанинг жамиятмадон боғла-
рида еттиштирилган 10 минг
тулдан ортиқ турли хил ме-
ва қўчатларини олиб келиш-

ЯНА БИР РИВОЯТ

Урта Осиё ва Эрон халқлари ислом дини-
га қадар зардушти динига эътиқод қил-
лар эдилар. Зардуштиларнинг муқаддас
китоби Авестога кўра бу диннинг пайгам-
бари Зардушт тарихий шахс бўлган. У
аввал маҳаллий дин қохилларидан бири
эди. Ривоятларга кўра Зардушт чукч
фиқрлар билан банд бўлиб, эрта баҳор
кунларининг бирда отаси Спитамидининг
даргом сойи ёнига жойлашган қўрғон-
дан чиқиб, Наутак дарёси томон йўл
олади. Наутак бу Қашқадарьнинг қадимги но-
ми. Шу номада бу ўлкада қадимда қалъа
ҳам бўлган. Ривоятда Зардушт Наутак
дарёсидан ўтган, яна иккита дарёни кечиб
ўтган ва иккит, буюк дарё Дарья со-
ҳилига етиб боради. Олимлар Дарья
дарёси Араударь бўлса керак, деб тах-
мин қиладилар. Зардушт дарё сувининг
ўртақориди қониза оқимидан суя олиб
тахорат қилаётганда дарё соҳилида тур-
ган порлоқ хилкат — Воху-Манганга
кўришади. Воху-Манганнинг жонбардор сарли
нигоҳи уни орқасидан эргаштириб, дарё
кичга етказди. Улар Дарья дарёсининг
сувини қоқ ўртасига борганида порлоқ
етти хилкат қўрғонидан турган эзгулик
хусуси Охурамаздани кўради. Охурамазда
шу ерда ўзини бутун борлигин айтган
худо экани ҳақиқати хабарин билдирши
учун одамлар орасидан Зардуштин танила-

Дўстлик масофа билмас

ПОИТАХТАДАГИ 206-мак-
таб қошида ташкил этил-
ган «Дўстлик» клуби Рос-
сининг Ковров шаҳридаги
«Хамдустлик» клублари асо-
циациясига аъзо бўлган,
фойлият қўлами янада ке-
нгайди. Бу ҳақро дўстлик
клубига нафарат собиқ Ит-
тифок республикалари ша-
ҳарлари, балки бир қанча
ривожланган хоржий дав-
латлар клублари ҳам аъзо
бўлган. Ассоциация ҳар
йили турли мамлакатларда
дўстлик фестивалини ўтга-
зиб келмоқда. Россиянинг
бир неча шаҳарларида, Ук-
раина, Косовистон ва Каре-
лиядан бўлиб ўтган фести-
валлардан «Дўстлик»
клуби вакиллари бир олам
таассурот билан қайтишган-
ди. Меъзолик навабни Ўз-
бекистонга келди. Наврў
байрами кунлари яъни 19
— 25 мартда «Наврў» —
Дўстлик — Ёшлик» халқ-
қаро болалар фестивали
Тошкентда ишонланадан-
ган бўлди. Унга туман ҳо-
кимлиги ва Ёшлар иттифо-
қи бевосита ҳоимлик қил-
моқда. Фестивалга Россия-
нинг 8 та шаҳридан, Укра-
на, Белоруссия, Латвия,
Карелия, Марий Эл, Рес-
публикаси, Сетия, Барна
Марказий Осиё давлатлари-
дан, шунингдек Чехия, Тур-
киядан, ва Хиндистондан 200
га яқин вакиллар келиш-
моқчи.
Фестивал 19 март ку-
ни ТошДўстлик мадания-
т саройида очилди.
Унинг иштирокчилари Нав-
рў байрамда қатнашди-
лар. Ўзбекистон бўйлаб са-
ҳахта отланадилар. Фес-
тиваль дастуридан расми-
лар кўрамага томошани,
Ҳамза, туманида ҳаво ша-
рининг учурилиши, қўғир-
чоқ театрига бориш ва
бошқа қўлгина қизиқари
учрашувлар ўрин олган.
Н. ҲАМИРОВ,
«Халқ сўзи»нинг жамоа-
чи мухбири.

ЭККАН ДАРАХТИНГ АМАЛ ОЛСИН

ПАХТАҚОР туманидаги Янгичўрғон
маҳалласида яшовчи
ҳар бир хонадон 40
туп терак ва 10 туп
мевали дарахт қў-
чатларини ўтқазшига
киришди. Маҳаллада
400 хонадон бўлиб,
улар 160 минг туп
терак ва 40 минг туп
мевали дарахт қў-
чатларини ўтқазди.
— Ҳамма гап эн-
лаётган ниҳолларнинг
амал олишида, — дей-
ди маҳалла оқоғоли
Сувон Нормуродов. —
Ҳар йили миғиллаб туп
қўчат ўтқазди, деб
маълумот берадилар-
у, унинг натижаси
билан қизқайдилар.
Шунинг учун маҳал-
ламга энгилган ниҳол-
ларга ҳар бир кишини
масъул деб ётлон
қилди. Дарахтин но-
буд қилганларга жа-
рима солинади. Қўй-
синдиларга пайхон
қилдирилмайди.
Наврў қадим замонлар-
дан баҳор ва деҳқончилик-
нинг бошланishi сифатида
байрам қилиниб келинган.
Аждодларимиз янги меҳ-
нат мавсумини ҳам Наврў-
дан, яъни она табият уй-
ғонидан янги кундан
бошлаган. Халқимиз ора-
сида «Хут йирди, деҳқон-
нинг пайтавасига кўрт кир-
ди» деган нақл бор. Уш-
ли ҳақида кўп йиллик таж-
рибалир ўз ифодасини
топган. Зеро, хут ҳи-
рлий-шамсий тақвим бўйича
йили ақунлайдиган, қад-
имги туркий қавм тили
билан айтадиган «сулур» ҳам-
да «уйди» ойидир. Хут
кириши билан табият уй-
ғони бўлади, қиш-қиров-
ли кунлар ортда қолиб,
дала-тузаларда қўлдам че-
чакларининг анвойи бўйла-
ри таралади. Хутнинг ил-
аломатлари кўзга ташлана
бошланishi билан деҳқонлар
қўлларини энгил мавсумига
тайёргарлик кўра бошла-
дилар.
Баҳорги юмушлар кичи-
да, айниқса, далага қиш
қичириш маросими муҳим
аҳамиятга эга бўлган. Ил-
гарилари қиш қичириш
вақтини табиятдаги уй-
ғон, юлдузларнинг ҳола-
ти ва кушларнинг ўлка-
мизга қайтиб келишига қара-
б аниқлашарди. Тақри-
бли деҳқонларнинг ай-
тишларича, хут ойнинг
бошида томданги қорлар
эриб, бутролардан оқа бо-
шлаган. Бу давр ҳақида
халқ орасида «Тугишча му-
гуз, туддан кейин қиш»,
деган нақл бўлган. Чун-
ки томдан оқибатан қор су-
ви кечга томон музлаб,
сумалана айланади. Шун-
нинг учун «тушгача му-
гуз», яъни «шоҳдай қат-
тич», дейишган. Туддан
кейин ҳаво бир оз иллини
қилиб сумалалар эриб,
кичигдай юмшаб қолади.
Илгари уйлариин томлари
лойсувоқ қилинган учун
қор суви лой билан арала-
шиб сумалалар сарғин-

Уғумларимиз

тис отган. Шу боис ҳисоб-
донлар хут ҳақида сўз ке-
ганда, «сарисумалак кир-
ди» ёки «сарисумалак
кичиди», деган ибораларни
ишлатишган. Одамлар сар-
рисумалак ўтганидан кейин
қиш бўйи ухлаб ётган кўк
қарга уйонади, деб нақл
қиладилар.
Анъанага кўра, далага
қиш қичириладиган кунини
қиллоқ оқсоғонлари бел-
гилаб беришган. Урта
Осиёда яшовчи халқлар
ўзлари яшаб турган ҳудуд-
ларини табиий-қилимий ша-
ронларидан келиб чиққан
ҳолда энгил мавсумига оид
турли-туман аёнчаларини
кашф этганлар. Аҳал во-
диқисиди яшовчи туркман
деҳқонлари ҳар ойнинг
7, 17, 10, 12-кунларида
бошланган ишлар яхши на-
тижа билан тугатиши
ишонса, қозоқ «экинчи-
лари қиш далага ҳафта-
нинг чоршанба, пайшанба
ва шанба кунлари қича-
рилса йил баракали ке-
лади ва ҳосил кўп бўлади,
деб ҳисоблайдилар. Бухо-
ролик кеса қишчи. Ҳай-
рулла бува Мулла Файзул-
ла ўғлининг айтишича ўз-
бек деҳқонлари Наврў эки
Наврў арасидаги чор-
шанба кун далага қиш
солишни ҳайрли, деб би-
лишган экан. Чунки чор-
шанба — чош, яъни мул-
қул дон уюми тимсоли,
деб талқин қилинган.
Қиш ҳайдаладиган кун
деҳқонлар ўзаро маслаҳат-
лашиб, энг яхши ҳўн-
лардан бир кўфтинга да-
лага қичаришга тайёрла-
шади. Уша кун эрталаб ҳў-
нларга ниҳилган сомон
устига оғина уни себиб
едришган. Момолар буг-
ди ёрасидан «қиш оши»
пиширишган. Одатда уни
пиширишдан аввал уйма-
уй юриб, масаллик учун
йил дондун йиғинган. Ҳар
бир оила келадиган йил
хосил мул, рўзгор бут,
бол-чақаси соғ-омон бў-
лишини ниҳил қилиб, «қиш
оши» ва имкон қадар ўз
улушини қўшишга ҳаракат
қилган. Самарқанд вило-
ятининг Булуғдур тумани-
да ташкил этилган «Чав-
фольклор-этнографик

Бўйнингдаги мато ип, Бобо деҳқон белгиси

гус отган. Шу боис ҳисоб-
донлар хут ҳақида сўз ке-
ганда, «сарисумалак кир-
ди» ёки «сарисумалак
кичиди», деган ибораларни
ишлатишган. Одамлар сар-
рисумалак ўтганидан кейин
қиш бўйи ухлаб ётган кўк
қарга уйонади, деб нақл
қиладилар.
Анъанага кўра, далага
қиш қичириладиган кунини
қиллоқ оқсоғонлари бел-
гилаб беришган. Урта
Осиёда яшовчи халқлар
ўзлари яшаб турган ҳудуд-
ларини табиий-қилимий ша-
ронларидан келиб чиққан
ҳолда энгил мавсумига оид
турли-туман аёнчаларини
кашф этганлар. Аҳал во-
диқисиди яшовчи туркман
деҳқонлари ҳар ойнинг
7, 17, 10, 12-кунларида
бошланган ишлар яхши на-
тижа билан тугатиши
ишонса, қозоқ «экинчи-
лари қиш далага ҳафта-
нинг чоршанба, пайшанба
ва шанба кунлари қича-
рилса йил баракали ке-
лади ва ҳосил кўп бўлади,
деб ҳисоблайдилар. Бухо-
ролик кеса қишчи. Ҳай-
рулла бува Мулла Файзул-
ла ўғлининг айтишича ўз-
бек деҳқонлари Наврў эки
Наврў арасидаги чор-
шанба кун далага қиш
солишни ҳайрли, деб би-
лишган экан. Чунки чор-
шанба — чош, яъни мул-
қул дон уюми тимсоли,
деб талқин қилинган.
Қиш ҳайдаладиган кун
деҳқонлар ўзаро маслаҳат-
лашиб, энг яхши ҳўн-
лардан бир кўфтинга да-
лага қичаришга тайёрла-
шади. Уша кун эрталаб ҳў-
нларга ниҳилган сомон
устига оғина уни себиб
едришган. Момолар буг-
ди ёрасидан «қиш оши»
пиширишган. Одатда уни
пиширишдан аввал уйма-
уй юриб, масаллик учун
йил дондун йиғинган. Ҳар
бир оила келадиган йил
хосил мул, рўзгор бут,
бол-чақаси соғ-омон бў-
лишини ниҳил қилиб, «қиш
оши» ва имкон қадар ўз
улушини қўшишга ҳаракат
қилган. Самарқанд вило-
ятининг Булуғдур тумани-
да ташкил этилган «Чав-
фольклор-этнографик

кун деҳқонлар бугирсоқ
еб, урик шарбатидан ичиш-
ган, яхши ниҳил билан.
Илоҳи омин, бўлсин,
Врилиз эми, бўлсин,
Экинчимиз зар бўлсин,
Бугдунимиз чош бўлсин,
Еганимиз ош бўлсин,
Теварагимиз боғ бўлсин,
Ризку рўзимиз тоғ
бўлсин,
Бобо деҳқон давлат
берсин,
Хирмонга баранат
берсин!
деб қўш ҳайдашган. Элшун-
нос олим Г. П. Снесаров-
нинг қайд қилишича, Хо-
разм вилоятининг Хоңца
туманида истиқомат қи-
лувчи деҳқонлар далага
бугдой билан бирга бир
хочув жийда ҳам сочишар
экан. Чунки жийда бар-
на ва серҳосиллик тимсо-
ли сифатида талқин қи-
линган.
Бухоролик деҳқонлар
эса экин учун олиб кел-
ган галласининг бир қис-
мини атайлаб уйларида
олиб кетишаркан. Шун-
дай қилинса; гўё йил бўйи
ўша деҳқоннинг рўзғори-
дан барана аримас экан.
Деҳқонлар ўз навбатида ба-
ҳор, меҳнат мавсуми, мул
хосил ва наврўни олам
бахш этган саодатли кун-
лар тугрисида қўшиқлар
тўқиб, хиргойни қилиб
қоришган. Қўйидаги қўшиқ-
лар ана шунлар жумласи-
дандир:
Шоҳларинг бор
чамбарак,
Қўларинг мисли чироқ,
Қўшни қўшмас
меҳнатингдан,
Элу юртинг вақти чоғ.
Қаро ерни қоқ ёрган,
Қовун экиб лаб ёрган,
Меҳнатингиз зўридан,
Тос тепгандан шох
ёрган.
Деҳқон ҳайдади қишди,
Ҳайдаган жойи бушди(р),
Деҳқонга «Хорманг!» —
десади,
Улгунча вақти ҳушди(р).
Қора-қора қулогинг,
Усталаринг улгуси,
Бўйингиди мато ип,
Бобо деҳқон белгиси.
Қора-қора қулогинг,
Қолдон бўлсин,
Ҳўннам!
Туёқ босган жойларинг,
Толқон бўлсин, ҳўнзим.
Сенсан деҳқон қаноти,
Бобо деҳқон ҳиммати,
Деҳқон сендан айрилса,
Белдан кетар қуввати.
Маматқул ҲУРАЕВ,
филология фанлари ном-
зоди.

ЭКСПРЕСС-ИНТЕРВЬЮ

Кўнгилларга сурур бахш этсин

**Носир ТУХТАЕВ, ҳай-
довчи:**
— Байрамлар ичиди Нав-
рў алоҳида ўрин тудди.
Бир қиз, уч ўғлим бор.
Невараларим бири-биридан
қирин. Байрам кунн бутун
Сўламиз аъзолари жамула-
жам бўлади. Катта оила-
нинг бир қозон бошида
тулланшининг нима экан-
лигини ёшларимиз улайгайч,
ҳис қиласан.
Наврў янгилашши бай-
рам. Шу кунн қўнлар
сурури-сидирлиб, кўчалар
тозаланади. Муслмон хал-
қи қадимдан Наврўга
пошланиб ҳозирлик қўрган.

**Дилфуза НУРДОШЕВА,
ҳашмира:**
— Ҳаёда кўп қийинчи-
ликларим бошымдан ке-
чирганман. Истардимки, улар
ва шунингдек айна кунгача
Ўзбекистонимиз кеңгаран
қийинчиликлар шу янги-
лашши байрам ортда
қолсин. Уч ўғлим, оиламиз
бахтига юртимиз тиңч бўл-
син.

**Акmal ВАКИЛОВ, шах-
сий пенсионер:**
— Истардим-ки, халқи-
мизнинг ҳар бир ўтар кун-
ни Наврў бўлсин. Бу улғ
айём мамлакатимиздаги
барча хонадонга ризқи-
лур, кўнгилларга сурур
бахш этсин.

**Сўхбатларни «Халқ сўзи»нинг мухбирлари
Расул ЖУМАЕВ, Юсуф
ҲАМИДОВ ёзиб олишди.
Тошкент шаҳри.**

Суратларни
А. КОДРАШКИН олган.

БАЙРАМ НАФАСИ

ТОШЛОҚ. Автобус-так-
сомотор паркн, нотўқима
моторлар фарқинаси меҳнат
аҳлининг 6 март кунн Нав-
рў байрами шарофига
шанбалик ўтказиш тўғри-
сида ташаббусига туман-
даги 100 дан энг меҳнат
жамолари қўшилдилар.
Шанбалик маҳаллалар, кў-
чалар, боғларда кўчатлар
ўтқазиш билан чегаралиниб
қолмай, дўстлик ва бир-
дарилик, тиңчили ва тоту-
ланиш мустақамлаш тани-
лаларига, кўбобали ои-
лаларига, меҳр-муруват,
хайрия ёрдамлари уош-
тириш тадбирларига айла-
ниб кетди.
Шанбаликдан тугшан
маблагни Наврў байрами-
ни ишонлаш, тумандаги
иктимоий-иқтисодий муам-
моларни ҳал этиш, хайрия
ва ободонлаштириш иш-
лари сарфлашга қарор қи-
линди.
**С. НАВИБЕВ,
ҲАШАР**

ЗОМИН. Саноат корхона-
ларида Наврў арасида
ўтказилган шанбалик 16
миλλον сўмлик халқ ис-
теъмол моллари ишлаб чи-
қарилади. 6,2 миллион сўм-
лик қурилиш ишлари ба-
жарилади. 2 минг тонна
халқ хўжалик юкларн ман-
зилларга етказилди.
Шанбаликдан тугшан сал-
нам 5 миллион сўмлик маб-
лаг туман «Меҳр-шафқат
ва саломатлик», «Маҳал-
ла» жамағатларига ўтга-
зилди.
**Х. НАБИРАЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.**

